Година IV. Цариградъ, 31 Януарій, 1870 Брой 21

МАКЕДОНІЯ ще излѣзва дважъ въ седмицѫтѫ. въ Срѣдѫ и въ Сѫбо-тѫ. — Цѣна пѫдплатена за годинѫ двата листа седмь бѣлы меджидіета, за единъ-тъ само. кой да е, четыри бѣли меджидіи. А за шесть мѣсеца, два-та листа 4 бѣлы меджидіи. а единотъ 2 ½. както въ Цариградъ тукъ той и на всякдѣ повѣтъ. — Единъ листъ има 60 пара.

Писма не освободены отъ пощенскѫ платѫ и пѫрчванія за вѣстникъ не съдружены съ пѫрдплатѫтѫ не ся пріемѫтъ.

МАКЕДОНІЯ.

Листъ за Политикѫ і Книжевность.

Подписка-та на спомоществованіята става въ Цариградъ при Редактора и издателя на МАКЕДОНІЯ Н. Р. Славейкова, при Одунъ-Капіѫ № 68. А по вѣтѣ при отредеѫтѣ настоятели. които и отговарѫтъ за вѣстникъ-тъ. — Статіи и писма за общополезни работы вмѣстяватъ ся безъ платѫ, а за частны извѣстія плаща ся по единъ гр за редъ.

На настоятелитѣ ся устѫпва по петь и сто отъ цѣнѫтѫ на спомоществованіята кат о събѫрѫтъ отъ три спомоществованія нагорѣ

Въпросътъ за разорѫжваніето.

"Единъ отъ най-интереснытѣ въпросы които отъ дни останахѫ наслѣдіе на повѫтѣ години, отъ който нѣмо [illegible] сецъ свѣршѣмы, е въпросътъ за общото разорѫжваніе на разнытѣ дѣржавы които съставятъ Европейского владѣтелно юмородство. Тѣзи дѣржавы въ вѣрвежѣтъ си осѣщатъ че имъ подхлѫцватъ крака-та подъ брѣмето на всеорѫжіето, коего несмысленно и безъ причинѫ сѫ навлекли въ себе си, за да ся готовы ужь да идѫтъ да поразятъ незнаинъ нѣкой си и може бы несѫщеествующъ Голіаѳъ, и е-то гы сега като младыйтъ ратникъ Давида, тѣ искатъ да стоварятъ отъ себе си тежкото това брѣме на всеорѫжіето, задоволяваны само съ онѣзи отбранителны срѣдства които ся смѣтрятъ необходимы за безопасностьтѫ, независимостьтѫ и достолѣтіето на всякѫ единѫ. Бюджетытѣ сѫ прѣтоварены съ прѣголѣмы и грамадны разноски, недопълненіята отъ день на день прорасватъ. Финанціалното състояніе отъ притурянія заемъ върху заемъ все по-злѣ става, безбройны рѫцѣ все повече ся отнемятъ отъ земледѣліето и индустріѫтѫ и ся накарватъ да носятъ пушкы и штикове, търговіята по сухо и по море търпи пагубытѣ слѣдствія на туй състояніе, а всичко това става за да ся напълнятъ орѫжарницытѣ съ осъ-[illegible] и колкото повече съвръшителны орѫжія, да ся окытятъ арсеналытѣ съ корабы които прѣдставятъ страшенъ изгледъ и силѫ, да ся населятъ войскарницытѣ (кѫшлитѣ) съ цѣлы легыовы человѣцы праздны и кръвожедны, и да ся натрупатъ въ влагалищата всякаквы потрѣбны военны припасы.

Народытѣ покорны на правителства-та които гы управляватъ отъ доволно врѣме на самъ полагатъ всичкытѣ разноскы за тѣзи ужасны приготовленія, безъ да знаѭтъ кой е той онзи супостатъ противу когото щѫтъ да излѣзатъ, или кой е непріятелътъ който ще да гы нападне. При това нѣма ни единъ който да не осѣща плъзгавинѫтѫ на туй положеніе, който да не измѣря гыбелнытѣ слѣдствія на неговото продълженіе, който да не желае да ся отървѫтъ народытѣ и правителствата отъ мѫчно носимыйтъ този товаръ на безмѣрнытѣ въорѫженія и военнытѣ тѣзи разноскы да ся посватятъ на другы мѣркы които да спомогнѫтъ за исцѣленіе на финанціалното лишеніе, за улучшеніе на общественного образованіе и за другы таквызъ общеполезны клонове.

Вече прѣди нѣколко врѣме чу ся единъ гласъ въ Европѫ който призоваваше скыптроносытѣ водители на народытѣ къмъ това велико и спасително дѣло на разорѫжваніето, а този гласъ, любопытно е че бѣше гласътъ на Францѫ, на тази силѫ която отъ 3 години насамъ, по-не отъ всичкы другы бѣше обзета отъ орѫжелюбивы и ратолюбны расположенія.

Тази призовка, отправена полузвани-чно къмъ Русскыйтъ кабинетъ и къмъ другы нѣкои отъ голѣмытѣ силы, струши ся за злѫ честь о непрѣклонното упорство на единѫ само силѫ която несклони никакъ да снеме тежкѫтѫ си броніѫ и шлемъ и да угаси пупалътъ на толкозъ знѫли и грѫмогласны топове. Тая сила, разумѣва ся отъ само себе си, бѣше Пруссія, сила която е длѫжна днешного си позиціе на военнытѣ си съполучія, дѣржава устроена по единѫ системѫ съвсѣмъ военѫ, народъ който гони въ едно бѫдуще малко или много далечно цѣлото [illegible] който като такъвъ иска да бѫде всякога готовъ за да подземе достойно въ който и да е часъ подвигътъ който славо-[illegible] прѣсѣжда. Заради това Прусското правителство, не само хладнокръвно пріе и почти явно отблъсна миролюбивытѣ и разорѫжителны полузваничны прѣдложенія на Французскый кабинетъ, но и въ самытѣ Прусскы камеры като ся прѣдстави едно таквозъ прѣдложеніе отъ напрѣдователнытѣ прѣставители на народытѣ, правителството чрѣзъ вышегласието на пріятелитѣ си сполучи да докара отвѣрляніето на реченното прѣдложеніе.

Но нуждата за отмѣненіе на народытѣ отъ ратнытѣ разноскы е станѫла толкозъ належаща, щото съ благодареніе гледамы въ камерытѣ на повечето дѣржавы въ Германіѫ, при всичкото за разорѫжваніе на Пруссіѫ отвращеніе, да ся прѣдлагатъ и да ся разискуватъ прѣдложенія за едно важно и пълно прѣустроеніе на тѫзъ работѫ.

И въ двѣтѣ камеры на Саксоніѫ, не само ся прѣдложи но и съ едно голѣмо вышегласіе ся пріе прѣдложеніето за намаленіе на военнытѣ разноскы на сѣвернѫтѫ Германскѫ конфедераціѫ еще и за нуждѫтѫ да ся турятъ въ дѣйствіе старанія за едно обще разорѫжваніе. Подобно на това прѣдложеніе ся прѣдставило вече и въ Вюртенбергскѫтѫ камера, [illegible] прѣдложеніе [illegible] вителство е готово да побори като не съгласно ужь съ военнытѣ договоры които Вюртембергската дѣржава е подписала на едно съ Пруссіѫ.

За тѣзи причины които прѣдизложихмы полузваничнытѣ Берлинскы вѣстницы ся виждатъ да ся не радватъ твърдѣ за бываемитѣ въ Германскытѣ камеры заявенія за разорѫжваніе и за прѣустроеніе на мѫчноносимѫтѫ военѫ системѫ. *Вѣстникътъ на Сѣверѫ Германіѫ*, прогласява че разорѫжваніето за конфедераціѫтѫ показва уничтоженіето на задѣлжителнѫтѫ военѫ системѫ, сирѣчь мѣркѫ невъзможнѫ да ся приспособи. Министерскыйтъ този органъ ся запъва че заявеніята които ставатъ за тѫзи цѣль главно нѣматъ друго нѣкое намѣреніе освѣнъ да ослабятъ единството на сѣвернѫтѫ конфедераціѫ, запъваніе любопытно, понеже тѣзи които вѣрватъ тѣзи заявенія въ камерытѣ не сѫ враждебны на туй единство но повечето сѫ пріятели и подданници даже на Прусскѫтѫ силѫ. Но все пакъ Прусскыйтъ кабинетъ, като смѣтря за нѣщо безъ което неможе, не потвѫтнотото сказваніе на сущѫтѫ въ силѫ военѫ системѫ, непрѣстанны старанія полага да не бы тѣзи заявенія да свѣршятъ съ да станѫтъ законодателны мѣшкы. Тъй въ наричанѫтѫ пѣрвѫ камера на Саксоніѫ, Пруссія употрѣби всичкото си вліяніе за да іѫ накара да даде гласъ противу прѣдложеніето на прѣдставителскѫтѫ камерѫ, което ся касаеше до намаленіето на военнытѣ разноскы; но стараніята ѝ излѣзохѫ на праздно, понеже както рекохмы, камерата пріе туй прѣдложеніе.

Въ дѣржавытѣ на Южнѫ Германіѫ, при всичкытѣ въ камерытѣ и въ печатътъ изразяваны желанія за да ся уничтожи угнетателната и военна система, правителствата като ся утвѣрдяватъ на договорытѣ които сѫ направили съ Пруссіѫ, работятъ на противъ твѣрдѣ дѣятелно за възращеніе на военнытѣ си силы, като спѣшатъ да гы направятъ равностепенны и равностройны съ военнытѣ силы на Пруссіѫ. Послѣдното слово на Баварскыйтъ и на всякой часъ да ся бори до реброто на силныйтъ си съюзникъ за честь-[illegible] най-голѣмо свидѣтелство за това че расположеніята и намѣреніята на реченнытѣ Германскы правителства сѫ не толкозъ благовоиятны за желаніята и надеждытѣ които народытѣ изразяватъ.

Отъ това що казахмы изваждамы скърбното заключеніе, че сѫщественнѣйшійтъ въпросъ за разорѫжваніето, на който развръзваніето ся дѫде въ наслѣдіе на младѫтѫ още годинѫ, който смы настанѫли не ся вижда да ще може да сполучи желаемото развръзваніе, понеже на най-пѣрвѫтѫ въ срѣдніѫ Европѫ сила не ѝ е угодно това и явно противудѣйствува на приспособеніето на тѫзи мѣркѫ. А до когато Прусскытѣ орѫжарници, арсеналы и войскари сѫ прѣпълнены съсъ силны и страшны ратны орѫжія, вѣрно е че ни една Европейска сила не ще распусне и най-послѣдніійтъ си войникъ, пато ще продаде ако бы ще и най-раждивѫтѫ си пушкѫ." (*Виз.*)

Полусвѣтяваніето на Гърцытѣ.

Константинополись като зема поводъ отъ нѣкакеы си прогласкія на Лондонскый "Интернасіоналъ" за Грьцкото Атинско министерство исказва слѣдующето:

че въ състояніето въ което ся намѣрва днесь Грьціѫ, като има най-голѣмѫ нуждѫ да нареди въ таквѫзъ безрединѫ пристигнѫлытѣ си вѫтрѣшны работы, и съ едно по-благоразумно повеленіе да придобые пакъ онова което е изгубила отъ скудость на политическѫ разумность, всичко друго може да размышлява, а не бунтове да раздига. Не отричамы че по-голѣмата часть отъ грьцкый народъ има идеѭтѫ че само чрѣзъ бунтованія може да осѫществи вѣчного си съпуваніе което нарича *великѫ идеѭ*, и че, ако скорошно нѣкое възбунтуваніе непромѣни лицето на Истокъ. Елинизмътъ ще сведе вратъ прѣдъ всякога распространяваныйтъ Славизмъ. Но могѫтъ ли тѣзи идеи да ся смѣтрятъ правы? Слѣдъ свободноститѣ които Османското Правителство доблествено устѫпи на народытѣ които сѫ подъ него, може ли нѣкой, ако ще бы и отъ най-горѣщытѣ патріоты, да ся сумнѣва че грьцкыйтъ народъ само чрѣзъ мирътъ ще може да извърши въ Истокъ посланіето си, и че чуждытѣ интриги въ нищо не ще могѫтъ да въспрѫтъ напрѣдваніето ѝ.

Всяко племе на Истокъ работи и трѣба да работи за себе си. Но работеніето на едно то никакъ не ще има вліяніе врѣзъ другото, осѣнъ ако нѣкой отъ тѣхъ излѣзе изъ кругътъ на равенството по духу и на неговото въ правдѫ работяніе. Но ако бы повсѣдневно охладяванното единодушіе на Европѫ да ся свѣрши на Европейскѫ нѣкоѭ войнѫ или да възникне важенъ нѣкой смутъ въ Турціѫ, що трѣба да прави тогазъ Грьціѫ? рѣшеніето за това оставямы на неѭ или по-добрѣ на голѣмытѣ нейны политицы, на които мишлото, за злѫ честь, не дава голѣмы поручителства за бѫдущето. При това не ся съмнѣваемы, че пострадваніето въ Критскѫтѫ борба ще послужи като спасителенъ урокъ и че нѣма да прибѣгнѫтъ на движенія безцѣлны и суетны, които вторый пѫть могѫтъ негли да докаратъ въ опасность и самото сѫществованіе на Грьцкото царство. Ный мыслимъ че отъ тѣзи наши думы всякой лесно разумѣва че нерото ни го нелвиже нищо друго, освѣнъ жарко интересуваніе за злочестыйтъ онзи народъ, за който было описано, отъ какъ положи основѫтѫ на всяко нравственно и политическо развитіе (!) и е былъ честитъ да има толкозъ велики мѫжіе въ всичкытѣ изобщо клонове [illegible] сега да бѫде лишенъ отъ единъ само человѣкъ, който да можа да го поведе безопасно въ бѫдущыйтъ пѫстинѫ, но толкозъ важнынтъ, за народы които искатъ да живѣѭтъ, нѫтъ на политикѫтѫ."

Миналото и сегашното.

"Общото узаконеніе ся роди тутакси въ Европейскѫ Турціѫ. Намъ не ни трѣбва корѣнытѣ му тука, нека дожажемъ сами сѫществованіето му отъ столѣтія.

Всяко село на раитѣ и на исляметѣ, или смѣсено, съставяше и съставя още едно малко общество, което ab antiqua (по старому) имаше единъ видъ вѫтрѣшно self gouvernement (самоуправленіе). Единъ чорбаджія спомагашъ отъ единъ общественъ Съвѣтъ, управляваше както той щеше малкото общество, той бѣ който расподѣляше и расподѣля данодытѣ, располага зиарія и пр. и пр., и управлява малкытѣ вѫтрѣшни работы. Въ доброто старо врѣме на *Дере-беевцытѣ* и на *Агытѣ*, лесно можемъ да познаемъ че чинътъ на чорбаджіята не бѣше за непріемаше; той днесь струва малко или нищо, но ный пакъ ще пристигнемъ до това скоро. Единъ чорбаджія като ся покоряваше на всичкытѣ искавія на бейтѣ и пр. можаше и той въ редътъ си да граби и да оголва съсѣдытѣ си: той бѣше единъ царь въ обществото си до тогазъ до когато ся появеше една гѫвѫ.

Чорбаджилѫкътъ станѫ така малко по малко [illegible] въ всяко общество по едно малко царствице което ся управляваше деспотическы, защото чорбаджіята земаше монополъ и на дюкянтѣ.

Танзиматътъ не сие отъ тронътъ селскыйтъ чорбаджія, той не направи освѣнъ едно ново прѣустроеніе, което уничтожава царствицето на „Кьой чорбаджіитѣ" и ражда на мѣстото имъ едно републиканско и прѣдставително управленіе; той (танзиматътъ) състави на мѣсто Дере-бееветѣ и Агытѣ, единѫ новѫ аристокраціѫ, която притѣснява народытѣ много повече отъ Дере-беевотѣ и Еничеритѣ. Танзиматъ бѣ основата на нарычнѫтѫ аристокраціѫ отъ градскытѣ чорбаджіи, които не трѣбва да смѣсвамы съ селскытѣ чорбаджіи.

Прѣди обнародваніето на Танзиматътъ, единъ рая можаше да ся обогати, даже и всичкытѣ человѣци, за който всичкытѣ срѣдства ся добры, можахѫ да сполучатъ да си напълнятъ джебоветѣ: но тѣ не можихѫ да гы употрѣбятъ за да изрудяватъ и да разоряватъ земѭтѫ.

Всякой знае че селскыйтъ народъ бѣше много по-богатъ прѣди обнародваніето на Танзиматътъ когато, земледѣліето цвѣтеше, когато естественнытѣ произведенія не развиты тогазъ както и днесь, имахѫ прѣимуществото да сѫществуватъ, което прѣимущество, тѣ изгубихѫ отъ когато ся сѫ отворили Пандорынытѣ похлупцы на вѣсточнѫ-тѫ търговіѫ, за человѣци не подозрителны. Турція имаше тогазъ търговіѫ-тѫ си за неѭ си, и тогазъ бѣше когато ся хваляше честность-та на турскыйтъ търговецъ: Увы! днесь вы видите само призракътъ на старыйтъ турскый търговецъ капиталъ на пейкѫтѫ (пюпюнютъ) на голѣмыйтъ пазаръ, но то вече не е друго освѣнъ единъ призракъ. Всичко това е знайно. Тази ужасна аномалія е извѣстна най-вече на притѣжателитѣ на Османскытѣ фондове: но никой не знае на кого да отдаде това на опаны напрѣдваніе. Ный ще вы заобѣлѣжимъ виновныйтъ, ный ще вы говоримъ по-сетнѣ за паразитното франкмасонство на Источнѫтѫ търговіѫ, но ный тука ще вы прѣдставимъ само чорбаджіята.

Отъ когато ся замѣнихѫ Дере-Беевстѣ съ едно Управленіе което идеше отъ центрътъ, събрахѫ ся около тронътъ на новыйтъ чиновникъ, мюдюръ или паша, единъ купъ рай на който джебовстѣ бѣха добрѣ пълны; съ силѫтѫ на движеніята и другы срѣдства, въ употрѣбленіе тогазъ, тѣ сполучихѫ не само да

ся направятъ сносни и търпими, но даже да бѫдѫтъ подпомагани и защищавани. Това бѣше право, но зло дойде на земѣтѫ защото ся родихѫ чорбаджіитѣ! Когато вѫтрешность-та на земѣтѫ ся управляваше отъ начелницы токо кажи независимы, може даже и твърдѣ деспотическы, но които живѣяхѫ въ селата, и имахѫ не само прямы сношенія съ земледѣлието, но въ по-голѣмѫ часть бѣхѫ тѣ самы земледѣлцы, тогазь може лесно да ся разбере, че таквызь управленія, познавахѫ добрѣ нуждытѣ на мѣстото, че като ся лично интересуваха за произведеніето на мѣстото, тѣ правяхѫ все що можахѫ за да гы умножатъ. Тогазь селянинътъ рая, ся употрѣбяваше като скотъ, по нѣкога си и битъ, но той пакъ имаше малко хлѣбъ да тури подъ зѫбътъ си. Дере-Бейтъ бѣше единъ деспотъ, но той имаше доволно добро чувство за да не убива кокошкѫтѫ която носеше златны яйца, — земледѣлието! Той можеше нѣкой пѫть да си въобрази за да убіе единъ селянинъ, но той добрѣ знаеше да не бы той да умре отъ гладъ, или да го остави лишенъ отъ работѫ или отъ жито за посѣваніе.

Чорбаджіята не убива, но той граби безъ прѣстанно и безъ милость. Малко го е грыжа ако нѣкоя нива е засѣяна или не, той ще направи неговытѣ си 5-% пакъ, тъй сѫщо и ако кокошката съ златытѣ яйца, ще снесе утрѣ, ако той само може да іѫ улови днесь и да й извади яйцето даже и съ едно хырургическо орудіе.

Въ врѣмето на Дере-Бееветѣ, нашійтъ чорбаджія не бы могълъ да заеме пары на нѣкой селянинъ съ 70 или 80 0/0. Защото Дере-бейтъ щеше да уничтожи дългътъ, или щеше даже и да го земе за себе си; а на Чорбаджіята бы платилъ съ дърво по гърбътъ. Това бѣше твърдѣ лоше, отъ страна на злыйтъ Дере-Бей, но това неоставяше селянина да умре отъ гладъ или отъ "Delirium Tremens„ (полуда отъ пропиваніе) защото *дюгеньтъ* (кръчмата) ако и да бѣше дозволенъ не ся продаваха твърдѣ силны питія. Пiяницата не е добъръ работникъ, а Дере-бейтъ ся интересуваше да види че ся работи строго.

Напротивъ сегашнійтъ чиновникъ на държавѫтѫ е въобще чуждъ къмъ мѣстото което той управлява, той е сполучилъ да ся настаны, невреди на кое да е мѣсто и съ какъвъ да е чинъ, но всякога вреди да не бы той да бѫде наслѣдственъ и постоянъ; той живѣе въ единъ малъкъ градъ; той е заобиколенъ отъ лица които принадлежатъ на този градъ, той нѣма никакъвъ интересъ да развива произведенія на това мѣсто, подъ маловрѣменното си управлеканлъть по улицытѣ му даватъ повече грыжѫ, отъ колкото да разработва културѫтѫ; И тъй той ся прави на голѣмъ челѣкъ и по-горенъ отъ него, когато дойде да обиколи и пригледа хубавѫтѫ жлтѫ боіѫ, заобиколена съ зелено и червено, съ коіѫто достойныйтъ чиновникъ е измазалъ конакътъ. Той е единъ человѣкъ който дава добры надѣжды и който ще успѣе.

"Какъвъ бѣсъ, слѣдува начелникътъ, не даватъ нито еднѫ парѫ за десятъкътъ тѫзи годинѫ,,!...

"Но грѣхътъ е на тѣзи мужицы селяны, които сѫ до толкозь мьрзеливи.„ "Въ врѣмето на бащѫ ми, прилага голѣмото лице, тази истата казѫа произвеждаше десеть пѫтя повече, но тогазь гы карахѫ да работятъ!

"И наистинѫ, Ваше Прѣвъсход. забѣлѣжва единъ кой да е чорбаджія, който е направилъ добрѫ работѫ съ опустошаваніето на Държавытѣ горы, "тѣзи селачани сѫ пiяници и мьрзеливи, и още тѣ сѫ длъжны до уши и трѣбва да имъ ся теглятъ ушитѣ за да платятъ. Чакай, Ваше Прѣвъсх. ето расписътъ на дълговетѣ които има да ми даватъ селата, безъ да помыслятъ че произведението тази година е было лоше, и че селянинътъ нѣма хлѣбъ. Но това е което прави еднѫ златнѫ работѫ за чорбаджіята. "Чакай, мужикъ, нѣмашь ли да ми платишь, е добрѣ! ты имашь ржцѣ, крака, кола и волове; на работѫ скоро.

"Нѣмашь ли хлѣбъ, толкозь по-добрѣ, ще продавамъ брашно-то съ двойнѫ цѣнѫ: на работѫ! „

Тая не е ли добра работа!?

Чорбаджіята снабденъ съ заповѣдьтѫ на Н. Прѣвъсход. управителя придруженъ отъ едно заптіе, така говори на единъ купъ клеты селяны прижлтѣли и приблѣднѣли, които навождатъ главы въ отчаяніе и жалятъ за доброто старо врѣме когато Дере-бейтъ гы біяше, но въ сѫщото врѣме имъ даваше съ какво да си сѣіѫтъ нивытѣ.

"На работа „ казва чорбаджіятъ, както и Дере-бейтъ, но първыйтъ гы пращаше да работятъ нивытѣ а чорбаджіята гы праща въ горѫтѫ да сѣкѫтъ дърва! Единътъ употрѣбяваше силѫ, но той умножяваше богатството на земѣтѫ и той даваше добро състояніе на вѫтрѣшностьтѫ на областьтѫ си. Другыйтъ разорява естественото произведеніе, осиромашава земѣтѫ и осѫжда на оканство длъжника си когото той е направилъ длъженъ съ сѫщытѣ срѣдства съ които ся служатъ Американцытѣ за да ся избавятъ отъ дивацытѣ, т. е. съ огненнѫтѫ водѫ (*Ракыѣтѫ*).

Вы познавате сега нашійтъ чорбаджія, наслѣдника на Дере-бейтъ.

Ный не щемъ да го слѣдвамы сега въ попрището му. Това ни задава едно голѣмо отговори на Н. Прѣв.; когато една депутація ь горкы селяны е была истикана прѣдъ вратата хубавыйтъ жлтъ конакъ, съ зелено и червено - пцанъ около прозорцытѣ, отъ заптіетата гвдіани!

При всичко това, новата организація ко отвара портытѣ на конакътъ за чорбаджія, направила е едно твърдѣ малко добро на селянытѣ, съ това дѣто чегы отърва отъ наслѣственыйтъ селскый чорбаджія. Като узаконва годишното избраніе на единъ кметъ, сѫмаганъ отъ единъ избирателенъ обществъ Съвѣтъ, тя е запрѣтила единъ купъ злоупотребенія, които ся вѣршахѫ даже и въ вѫтрешностьтѫ на селото, отъ наслѣдственыйтъ кметъ или quasi (туку речи) наслѣдственъ.

Чакай, ще го видишь тамъ долу сѣднѫлъ въ кѫтътъ до жаровникътъ (ѫенгалъ) въ "дюкяннътъ„ той не е на добръ кефъ, напротивъ фесътъ му и панталоныте му *ала-грекъ*, кото го отличаватъ отъ купцѣ на онѣзи съ кожанитѣ калпацы: и той има право да не е веселъ, защото общественыйтъ съвѣтъ, и новыйтъ кметъ сѫ, рѣшили, че ако и да е чорбаджія той трѣба да плати толкозь *вергія* колкото и всякой другъ; и повече, той трѣбва да достави двѣ кола за да работятъ на пѫтьтъ, който захваща отъ никждѣ, и който не свьрша до никждѣ; пѫть, когото единъ инджинеринъ става три годины само какъ го размѣрва: ужасно е това дѣто той да достави двѣ кола, когато съсѣдътъ му доставя само едны!

Наслѣдственыйтъ селскый чорбаджія не сѫществува вече, това е една голѣма доброчестина! но градскыйтъ чорбаджія сѫществува, и той расте и става по-голѣмъ, а това е една голѣма злочестина!

Този малъкъ изводъ надѣемъ ся, ще обіасни причинѫтѫ за съсипваніе на земледѣлието, малко по добрѣ, отъ колкото е направилъ членътъ обнародванъ прѣди малко врѣме, въ единъ отъ мѣстнытѣ ни вѣстницы.

Тѫзи рана на Економіѫтѫ не бы могла да ся изцѣри съ работението на Колзѫтѫ (единъ видъ зеліе). Селянытѣ знаіѫтъ това; и тѣ иматъ такожде добрыйтъ духъ да варятъ сѣмената прѣди да гы сѣіѫтъ.

Трѣбва ли да ся вернимъ на старыйтъ начинъ на Дере-бесветѣ? Боже сохрани! нека оставимъ мьртвытѣ да си спятъ спокойно!

Но защо да не опытамы малко системѫтѫ която толкозь добрѣ сполучи въ обществата, и да введемъ избирателното правило за Сѫдилища и Смѣсени Съвѣти. Ако Н. Прѣв. бы ся приказалъ съ едного отъ тѣзи горкы селяны, или съ едного отъ селскытѣ агы избранъ отъ тѣхъ, той мыслимъ, докаралъ бы чорбаджіята ны, размамата го е обогатила, че кражбата на държавнытѣ горы ся е удвоила отъ ужасны злоупотрѣбленія, познаты само въ вѫтрешностьтѫ на земѣтѫ.

Подиръ това изслѣдованіе Н. Прѣв. твърдѣ е възможно, заповѣдалъ бы на чорбаджіята да направи еднѫ расходѫ до Видинъ; а житото на десятъкътъ бы ся пратило на злочестытѣ селены, за да иматъ съ какво да си засѣіѫтъ нивытѣ, и ный увѣрявамы че тѣ не бы го употрѣбили като сѣмето на Колзѫ.

Сѣмето което е най-потрѣбно за тѫзи земѣ, то е много и много правосѫдіе и даже едно строго и кратко правосѫдіе!

Но за да може правосѫдието да сѫществува, трѣбва тогазь Н. Прѣв. безусловно да знае какво става вънъ отъ конакътъ му. Но като не можемъ да искамы щото Н. Прѣв. да тича прѣзъ горы и долины цѣлѫ годинѫ, то ный не виждамы освѣнь едно срѣдство за да го направимъ да знае това което става по вънъ; и го е да ся доведе мѣстото или людіетѣ при него.

Ный не говоримъ тука съ on dit (казватъ), тѣзи ся изображенія зеты отъ естеството, а не съставены по въображеніе картины, които прѣдставлявамы на читателитѣ си. Чорбаджіитѣ живѣіѫтъ и цавтіѫтъ, когато горытѣ лисуватъ и народътъ мре отъ гладъ. Тѣ сѣкѫтъ държавнытѣ горы, за да си спечелятъ еднѫ шепѫ брашно; а колкото за нивята за тѣхъ не става ни думѫ.

Едно послѣдне попытваніе:

Кога ще имамы въ Турціѫ едно министерство за земледѣлието?

Нека си надѣемъ че това министерство ще ся състави скоро, и че то не ще бѫде съставено отъ учены агрономы; но отъ человѣцы съ добъръ духъ и които познаватъ земѣтѫ.

Науката не въспира разореніето. Доказателство за това е, *Орманъ меджлиси* и дѣйствителното състояніе на горытѣ. *(Лев. Хералдъ)*

Много и сполучены истины излага писателътъ на този членъ, но ный ще приложимъ да кажемъ че той пакъ не е добръ изучилъ и нагадилъ всичкытѣ причины за пропаданието на земледѣлието и за ужасното опустошеніе на горытѣ и изобщо на земѣтѫ. Но понеже той ся ограничава да говори само за чорбаджіитѣ, то и ный нѣма да излѣзимъ отъ границытѣ които си е прѣдначерталъ той, а въ тѣхъ за малко нѣкое поясненіе ще добавимъ, че наричанытѣ тука градскы чорбаджіи, които никогда не сѫ само христіены, и които ощe иматъ своитѣ по-долни чиновницы и въ всяко селе, като ставатъ необходимы на Управителитѣ по услугытѣ си въ много работы, спечелватъ отъ тѣхнѫ страна всяко улесненіе въ закопуваніето десятъкътъ на житата и на добытъка чрезъ което ставатъ чумата на

ція. На колко и колко таквызь ужасны сцены смы были ный очевидцы свидѣтели! А кой може исказа оплакваніята които смы чували? Но кой може да говори по име за тѣзи чорбаджіи-бѣджіи. безъ да си тури главѫтѫ въ турбѫ, когато често ся случава че самытѣ Управители, а почти всякога мѣстнытѣ мезличы сѫ подчинены на тѣхното вліяніе, и не вѣршатъ освѣнь по тѣхнытѣ внушенія! Б. Р.

Търговско-то право.

"Чрѣзъ распространяваніето на образованіето и на цивилизаціѫтѫ, чрѣзъ взаимнонародныйтѣ договоры, чрѣзъ изнамѣрваніето на парадвижнытѣ машины и на телеграфътъ, чрѣзъ твърдѣ голѣмото размноженіе на пуждытѣ, чрѣзъ владѣющыйтъ духъ на съдружаваніето, чрѣзъ чудовищното развытіе на промышленностьтѫ и манифактурѫтѫ и чрѣзъ утвьрждениѣто на общественый кредитъ въ вѣкътъ, въ който живѣе, търговіята безъ нѣкословно станѫ най главното тризвище (мѣсто за борбѫ и надмѣряніе) на человѣческѫтѫ дѣятелность.

Като си припомнямы какъ ся е вѣршала търговіята на старо врѣме въ неопитомненытѣ общества, неможемъ да ся начудимъ съ днешното видимо напрѣдноване на человѣчеството. Въ древнето онова врѣме, търговіята е была размѣнѫ на потрѣбнытѣ нѣща. Този сирѣчь, който ималъ повече отъ колкото му трѣба жито, размѣнявалъ го за кожы, комуто трѣбало желѣзо, давалъ за него волъ, а за масло давалъ вино така и наопакы. И тъй, трѣбало, щото тойзи който ималъ нуждѫ отъ нѣщо, не само да намѣри онозгозь който ималъ туй потрѣбното за него нѣщо, но още и онозгозь комуто трѣбало това отъ което ималъ той повече отъ колкото му трѣба. Исполѣ за улесненіе на тѣзи размѣны измыслили ся парытѣ, то есть, една таквазь стойность, която да прѣдставлява всичкытѣ стойности. Но мѫчнотіята за съобщеніе и мудностьта отъ неіѫ, прѣмеждіята за прѣхожданіе отъ едно мѣсто на друго, голѣмото ограниченіе на нуждытѣ, сирѣчь това дѣто человѣцытѣ тогазь нѣмали нуждѫ отъ толкозь работы колкото днесь, нѣманіето на морскѫ *пусулѫ*, на паро движны машины, и на мѣнителницытѣ (полицы), младенческото състояніе на мореплаваніето, мразеніето на чужденцытѣ, което владѣяло между нѣкои народы, нѣманіето на *кредитъ и* непрѣстаннытѣ боеве правяли търговіѫтѫ да вѣне.

Днесь нѣма никоя отъ тѣзи прѣчкы за търговіѫтѫ. Днесь търговіята е пристигнѫла до най-горнійтъ и съвьршенныйтъ степень, станѫла е истинскый клонь на наукѫ; и търговетелеграфътъ всякакъвъ видъ търговинѫ въ най-удалеченнытѣ страны на земѣтѫ.

И до толкозь ся е разумѣла важностьта на търговіѫтѫ, а най-вече въ новытѣ общества, щото законодателитѣ като отличихѫ търговскытѣ земанія, даванія отъ гражданскытѣ не ся задоволихѫ съ постановленіята на общото право, но създадохѫ особенъ кодикъ, търговскыйтъ, който съдържава правила които управляватъ търговскытѣ работы, опрѣдѣлятъ сѫщность-тѫ и слѣдствіята имъ и нареждатъ търговскѫтѫ благоустроенность. Защото, както узаконихѫ особенъ кодикъ за търговіѫтѫ, постановихѫ и особенно сѫдилище, което да сѫди само търговскытѣ распри.

Ный ще ся позанимаемъ съ растълкованіето на външното това право.

Но да ли е нуждно, да ли е полезно изучваніето на търговското право?

Всякой человѣкъ, като такъвъ що живѣе въ обществото, въ което има поставени закони, които да турятъ въ редъ сношеніята му, да опрѣдѣлятъ резултатытѣ на всякѫ спогодбѫ, да възбраняватъ нѣкои дѣянія подъ заплашваніе на пагубы, и да го подчиняватъ на опрѣдѣлены задълженія, трѣба да има нѣкакво знаніе отъ тѣзи законы. Но търговскыйтъ законъ е негли самыйтъ клонь отъ правото, съ който трѣба да ся запознаіѫтъ елементарно поне, повечето разряда отъ обществото. Законникътъ, търговецътъ, корабоначалникътъ, господарътъ, този който товари стокы на корабь, поржкопріемникътъ (комисіонинъ), ходатайтъ (меситинъ) оздравительтъ (осигуритель) тържникътъ (банкеринътъ), сребромѣнительтъ, промышленникътъ, (който ся занимава съ индустріѫ), фабрикантинътъ, гостинникътъ, най-послѣ простыйтъ гражданинъ, който, като подписва еднѫ мѣнителницѫ, подчинява себе си полъ строгытѣ постановленія на търговскыйтъ законъ и най-вече на лично запираніе, трѣба да имѫтъ практическы поне познанія на този важнѣйшійтъ отъ общото право клонь.

Наистинѫ неможе да ся откаже че многоврѣменныйтъ опытъ допълня много ямы отъ незнаніето на законътъ. Но само опытътъ не е доста. И често виждамы мнозина да падатъ въ непоправимы пагубы и изгубватъ всичкый си имотъ, който съ голѣмы трудове, дѣятелность и честность сѫ спечелили и то въ еднѫ минутѫ, само съ едно свое дѣяніе, въ което по незнаніе не сѫ ся съобразили съсъ строгытѣ постановленія на Търговскый законъ. Тъй напримѣръ единъ корабоначалникъ, който е принуденъ отъ бурѫтѫ да извади къмъ подутото море ладіитѣ,-котвытѣ, и другытѣ поссѫды на корабътъ, на праздно ще задѣлжи онозгози който е натоварилъ корабътъ, да му спомогне, ако не съчини изложеніето което му заповѣдва законътъ. Сѫщо

лява. Търговецъ който не държи изискваниятѣ отъ законътъ книги, неможе да призове законътъ за подкрѣпеніе на изискваніята си. Ако ли противникътъ му пріиска книгытѣ му, а той не прѣдстави таквозь нѣщо, или ся намѣрятъ нередовни и погрѣшены, сѫдникътъ може да наложи клетвѫ на тогози който е пріискалъ книгытѣ (чл. 13 и 17 на търг. Зак.). Ако ли отъ обыкновенны въ търговіѫтѫ злополучія най-почтенныйтъ отъ търговцытѣ не може да испълни задълженія си, и ся прогласи сирѣчь въ състояніе на осиромашаваніе. но книгытѣ му ся намѣрятъ недостаточны, или не прѣдстави книгы, може да ся накаже като простъ или лукавъ пропадникъ (мюхлюзинъ,) съ затворъ (чл. 587 § 3 и 594 § 1). Поржкопріемникътъ, освѣнь другытѣ задлъженія, на който го подчинява законътъ и отговорностьтѫ му за отщетеніе поради неиспълненіето имъ, не може ни да откаже нѣкога за да не пріеме поржчкытѣ които му сѫ направили, каквото ако бы му ся поржчало да събере мѣнителницѫ на коіѫто срокътъ излѣзва или да оздрави корабъ и стоки. Защото ако не пріеме това отъ незнаніе на търговскыйтъ законъ, и мысли че неговата отговорность захваща отъ пріеманіето на поржчкѫтѫ, подпада подъ твърдѣ голѣмы загубы.

Отъ малкото тѣзи примѣры всякой разумѣва че за да ся занимава съ единъ какъвъ да е клонь отъ търговіѫтѫ не стига опытътъ, но съ него трѣба да съприсѫтствуватъ и първоначалны (елементарны) нѣкои научны познанія отъ правилата и постановленіята на търговскыйтъ законъ.„ *(Ще ся продължи.)*

ТЪРГОВСКОТО СѪДОВИЩЕ ВЪ ЕДИРНЕ.

"Въ началото на мѣсецъ Януарія, Куріе д'Оріянъ говори на кратко за Едирненскыйтъ Тиджаретъ. Наистинѫ то бы было мѫчно да ся вѣрва че втората столица на имперіѫтѫ, ся намира толкозь зѣ отъ къмъ търговското правосѫдіе.

Едирненскыйтъ тиджаретъ е съставенъ отъ членове които, безъ исключеніе, сѫ лишени отъ всичкытѣ знанія нужны на най-долнійтъ сѫдебенъ чиновникъ. Тѣзи членове избрани, въ общественытѣ кругове, отъ еднѫ вѫтрешнѫ заповѣдь, гдѣто въ Турціѫ, толкозь на рѣдко може да ся намѣри въспитаніето, ученіето и изискаемѫтѫ достойность, направихѫ щото търговското сѫдовище да падне подъ моралното осѫждение на всичкытѣ почтенни людіе. Най-долнитѣ чиновници отъ конакътъ говорятъ за това съ подсмиваніе. Публиката нарича това сѫдовище Сюлф-Меджлиси (сѫдовище за спогодяваніе), мьрзелъ, нарѣшителность, невѣжество, и нѣщо още по-лоше: ето това е което отличава туй сѫдовище. Трѣбва да видимъ какъ сѫ произлѣзли тѣзи зарадъ него сѫжденія!

Дозволѣте ми да дамъ нѣкои примѣры.

Една полица ся враща съ протестъ. Нѣкой си подписанъ отъ Цариградъ, праща тѫзи мѣнителницѫ на дописника си въ Едирне, за да събере стойностьтѫ й отъ онозгозь срещу когото ся тегли полицата. Този послѣдній, нѣщо отъ Тиджерътъ, ся отрича да іѫ плати, подписачъ Рѣши ся щото полицата да ся върне на послѣдній подписанъ, тъй щото платата да стане отъ единъ подписанъ до другыйтъ и тъй да дойде до послѣдній.

Таквазь една сѫдба може ли да умножи довѣріето за источнѫтѫ търговіѫ расклатено вече въ Европѫ?

Единъ чужденецъ имаше да земa 850 гр и стойностьта на три чуваля орисъ отъ единъ търговецъ Турскы подданникъ. Малко увѣренъ въ вѣрностьтѫ на длъжникътъ, чужденецътъ ся въспользува отъ еднѫ минутѫ когато търговецътъ не былъ въ дюкеньтъ си, той влиза вѫтрѣ съ трима хамалы и задига 3-тѣ чуваля орисъ, който му бѣше продалъ прѣдній денъ.

Послѣ той си иска прѣдъ меджлиса 850-тѣ гроша. Сѫдовището осѫжда чужденеца да плати реченѫтѫ сума, и освѣнь това да плати на търговеца 1,000 гроша за вредѫ и интересъ.

Чужденцитѣ които присѫтствуваха тамъ, ся отрекохѫ да подпишѫтъ, и поискахѫ, по-право да ся осѫди търговецътъ да доплати 850-тѣ гроша, а колкото за изнасяніето на чувалитѣ отъ дюкеньтъ това е вънъ отъ вѣдомството на сѫдилището.

Консулското тѣло, съ нѣкои другы благородны отъ градътъ, имало намѣреніе, казватъ, да призове вниманіето на правителството върху това за оплакваніе достойно състояніе на работытѣ.

Азъ, като познавамъ стараніята на Ассимъ паша, главенъ управитель на Вилаетътъ, за да избави администраціѫтѫ отъ елементытѣ които й затрудняватъ редовныйтъ вървежь, да замѣни невѣжеството съ ученіето, мьрзелътъ съ дѣятелностьтѫ, произволътъ и несправедливость-тѫ съ честность, увѣренъ сьмъ, че подиръ малко тиджаретътъ ще ся прѣобрази коренно, и че той ще земе редътъ и важностьтѫ които трѣбва да има.,, (Курріе д' Оріанъ)

Не бы обнародвали тѫзи инакъ не значителнѫ въ общенародно отношеніе допискѫ на Куріера отъ Одринъ, ако да нѣмахмы таквызь нѣкои и другы допискы съ оплакванія отъ търговскытѣ сѫдилища и по другы градове въ вилаетытѣ. И колкото за Одринъ ный пакъ ще го кажемъ честитъ че има поне чужденцы, които да виждатъ и да пишѫтъ до французскытѣ вѣстницы, — а по нѣкога и да ся залавятъ за поправяніето на нѣкои кривы прѣсѫди чрезъ мѣстнытѣ власти. Но що правятъ онеправданнытѣ отъ тѣзи сѫдовища по отстраненнытѣ онѣзи градове, дѣто ако ся осмѣляватъ да ся отнесѫтъ до мѣстнытѣ власти, освѣнь онеправданіето въ сѫдбѫтѫ, бываетъ еще и мстително прѣслѣдовани отъ вліятелнытѣ членове на търговскытѣ сѫдовища? Б. Р.

Прочитамы въ *Куріе д'Оріянъ*:

Корреспондансъ дю Нор-Есть обнародва единъ любопытенъ членъ върху дѣлата на Грьцко-Славянскытѣ комитеты. Излишно е да забѣлѣзвамы че тѣзи проекти по-лесно могѫтъ да ся съставятъ отъ колкото да ся извьршѫтъ. Въ 1867 слѣдъ дългы приготовленія, съставени въ едно беззаконно събраніе въ улицѫтъ Дервишъ на Перѫ, сполучихѫ да хвьрлятъ въ Българіѫ еднѫ четѫ отъ 17 души, отъ които нѣкои свьршихѫ съ вѫжето на вратъгъ. Бы

На другѫтѫ годинѫ, експедиціята бѣше по-многобройна: всичкото число на четытѣ възлизаше до 180 души: тази по-голѣма помощь бѣше по-добрѫ сполукѫ отъ първѫтѫ.

Ла Корреспондансъ дю Нор-Есть казва, споредъ едно очевидно свѣдѣніе, че дѣйцитѣ на комитетытѣ ся събрали да издирватъ срѣдства за съставяніето на новы четы, и да подигнѫтъ Българіѭ щомъ ся мине зимата. "Видѣли имъ ся че обстоятелствата ся сгодны, и рѣшили да ся въспользуватъ. Споредъ тѣхъ, отъ еднѫ странѫ, далматинското въстаніе е-дамъ що е уталожено, и отъ другѫ страна тѣ ся надѣѭтъ на едно въ скоро врѣме въстаніе на Босненцытѣ, Сърбытѣ, Черногорцытѣ, Гръцытѣ и Австрійскытѣ Славяни; тѣхнытѣ надежды ся поддържатъ и възбуждатъ отъ обѣщаніята на Мациновытѣ дѣйцы.

Единъ отъ тѣзи тайни испратены, слѣдва *Корреспондансъ дю Нор-Естъ*, присѫтствувалъ на реченното събраніе, той увѣрилъ че 80,000 *съзаклятницы* въ Европѫ были рѣшени да ся *покорятъ* на първыйтъ знакъ на начальника, и *моли* опълномощенытѣ да бѫдѫтъ готовы за рѣшителнѫтѫ борбѫ, и имъ обѣщалъ помощь-тѫ на 200 волинтири Италіянцы, както и всичкыте оржѫія които може да имъ потрѣбатъ. Найсетнѣ, той свърши съ четеніето на едно писмо пріето отъ Цариградъ и подписано отъ едно голѣмо име въ мѣстото, дѣто ся говори че душата пролѣтъ 800 Италіянцы ще ся пратятъ въ Боснѫ, ужь да ся занимаватъ тамъ като работницы, но дѣйствително да дадѫтъ на рѣшеното въстаніе смѣлостьтѫ която му недостига."

" Въ заключеніе на това, рѣшили да постѫпятъ тутакси да съставятъ четы, и да разискатъ срѣдството какъ може да ся повдигнѫтъ жителитѣ на Балканскыйтъ полуостровъ противъ Турцытѣ . . . "

Истината да кажемъ, въ очитѣ на нѣкои отъ членоветѣ на комитетытѣ, това подиганіе твърдѣ е проблематическо, и тѣ напомнюваха нещастнытѣ опыты направени до сега, но уроцитѣ на опытностьта не струватъ нищо за теоретицытѣ на бунтътъ.

" Въ едно по-послѣдно събраніе, държано на 2 Януарія, казва още *корреспонденціята*, Панаіотъ Войвода ся надѣялъ да сполучи за да влѣзе въ походъ, на челото на 3,000 души, число което, трѣбва да кажемъ, ся видяло малко прѣкалено даже и на най-усърднытѣ."

— Види ся че усърдіето на комитетытѣ не отива чакъ до тамъ щото да вѣрва че това е глупость и невъзможность. То е честито.

Ето по-главнытѣ рѣшенія направени въ събраніето на 2 Януарія:

Всякой комитетъ трѣбва да начертае пламъ на силытѣ които той располага, да уреди едно извънредно събираніе на помощь, и да покаже мѣстата дѣто ще бѫдѫтъ влагалѫщата на оржѫія и муниціи. Централныйтъ комитетъ трѣбва да достави най-голѣмытѣ количества нужды за това прѣдпріятіе.

„Вы видите свършва *Корреспондансъ дю Нор-Есть* че мрежата е добрѣ прострѣнѫ; но по благополучіе брѫкытѣ не сѫ всичкытѣ добрѣ свързаны, и освѣнь това, въ Цариградъ всичко е позиато на правителството."

По голѣмата часть отъ комитетытѣ, можемъ да кажемъ че всичкытѣ, правятъ малкытѣ си съзаклятія вънъ отъ Турскѫтѫ земѭ, и тѣ не примыслятъ за състоянието на духоветѣ въ Българіѭ, споредъ истинѫтѫ, но споредъ въображеніето си. Осемдесеть-тѣ хыляди съзаклетницы въ Европѫ, види ни ся, да е за комитетытѣ една причудлива помощь, а колкото за Панаіотовытѣ 3,000 человѣцы, ный можемъ да увѣримъ че никога никой не ще да гы види освѣнь ако той гы прѣнесе въ еднѫ отъ тѣзи кутіи които ся правятъ въ Нюрембергъ. Това което е най за вѣрваніе е събираніето на помощь. Но това не е ново; отъ три годины на самъ не правятъ друго освѣнь да събиратъ помощь, и милостивитѣ души които си отварятъ кесіитѣ за светото дѣло на политическото разбойничество въ Българіѭ, ся пытатъ какво сѫ станѫли даденытѣ отъ тѣхъ пары. Сѫщынтъ въпросъ става и въ еднѫ голѣмѫ столицѫ заради голѣмытѣ сумы пары, пратени за освобожденіето на сиромасытѣ Христіяни великодушно и тайно, споредъ наставленіята на Евангелието което иска, щото лѣвата ржка, да не знае доброто което върши десниятъ.

—Кореспондансъ дю Норъ Есть ся види да е намѣрилъ добрѫ работѫ за нашийтъ тукашенъ събратъ, който толкозь много обыча да ся занимава съ тѣзь работы!

— *Интернасіоналъ* обнародва едно извѣстіе споредъ което В. Порта пратила окружно писмо до своитѣ дѣйцы при чуждытѣ дворове, което увѣрява че слуховетѣ за възбунтуваніе въ Българіѭ сѫ съвсѣмъ безосновны. Въ исто-то окружно писмо прилагатъ че нѣма никакъвъ страхъ за четы нѣкаквы си прѣселены въ Сърбіѭ и Румуніѭ, понеже и двѣтѣ правителства на двѣтѣ княжества сѫ ся обѣщали да ся въспротивятъ на всяко движеніе което има за цѣль разбъркваніето на мирътъ.

Незнаемъ казва *Омонія* отъ дѣ зема *Интернасіоналъ* свѣдѣнията си но истинното е че тука такъвъ слухъ не ся е расчуло, освѣнъ ако за Българско въстаніе ся е счело, смѣшното онова проглашеніе на Новобългаристытѣ които искатъ да вѣнчѣѭтъ Н. И. В. Султана царь на всичкѫ Българіѭ.

—*Сѫсъ свѣщь е търсила ОМОНІЯ туй извѣстіе за да земе поводъ да клоцне Българитѣ, и въ зложелателството си не му ни ти изгледвала твърдѣ прилѣга ли тука* [illegible] *види ся Ново-*

Нѣщо за Дебърскѫтѫ Епархыѭ.

Мнозина отъ тія, що не знаятъ тая епархія обыкновенно я пріиматъ за Арнаутска; нека видиме сега до колко е истинско това мнѣніе; міе сме се родили тамо, и слава Богу мощне харно си знаеме отечеството, и за това сме въ състояніе да даеме точно и ясно понятіе за него въ предположенното отношеніе.

Дебърската епархія състои отъ три каази: Горній Дебьръ. Долній Дебьръ и Кичава, която както е извѣстно въ старо време съставлявала особенна епархія. Градътъ на горній Дебьръ брои 3000 куки, отъ които токмо 200 сѫ 1) христіянскы. Долній Дебьрь е паланчица отъ 150—200 куки. Градътъ Кичава брои до 600 куки, отъ които токмо 100 сѫ христіянски. Горній Дебьръ брои 80 села, въ които живеятъ христіяни, или особно или наедно со Турцы. Христіянскытѣ кукы на тіе села сѫ до 3500. Долній Дебьръ има само 4 села въ които живеятъ христіяни, а всичкытѣ христіянски куки на тіе села сѫ не повече отъ 100. Кичава брои 100 села, въ които живѣятъ христіяни или особно, или наедно со Турцы; въ тіе села христіянски куки сѫ броятъ до 2400 и така всите христіянски куки на Дебьрската епархія се броятъ до 6000. Турски навѣрно не може да знаеме колку сѫ; но не ще погрѣшиме ако кажеме, че они сѫ три пѫти повече отъ Хрістіянските; защо Долно-Дебьрската Каза, како що казахме, е населена само отъ Турци, и колко сто куки има Хрістіянски.

Сега нека видиме отъ тіе 6000: куки Хрістіянски колко сѫ Арнаутски и колко Бугарски: Кичавската кааза совсемъ нема Хрістіяни Арнаути, ниго Долно-Дебьрката кааза; Горно-Дебьрската кааза; която, како що рекохме, има 80: села, въ които живѣятъ Хрістіяни, само 15: отъ нихъ сѫ Арнаутски; кѫщите на които се броятъ до 800, и толко половината отъ нихъ сѫ Хрістіянски. Сега нека суди секой, да ли можатъ 400 кѫщи да иматъ превѣсъ надъ 5600? Тіе населяватъ окружіето, което се вика Голѣма, или Горна Рѣка. Замѣчателно е що всите тіе носятъ Славянски названія.

Отъ овдѣ се видитъ що тіе села въ старо време были населени отъ Бугари, но послѣ, кога дошли въ тія страни Арнаутите, гы откошнали първите. Тіе Арнаути въ църквите и училищата употрѣбяватъ Славянскійтъ языкъ, и мѫжите отъ сношенія що иматъ съ Бугаритѣ знаятъ чисто Бугарски, и повечето отъ нихъ сѫ хлѣбари въ Цариградъ.

И така Дебръ не е Арнаутска область, а Бугарска, както името го показува, и повечето Турци тамошни сѫ отъ Бугарско племе и другъ языкъ не знаятъ освѣнъ Бугарски. Градските Турци, които сѫ смѣсь отъ Бугари и Арнаути, говоратъ чисто и на двѣте наречія, такожде и по Турски.

Дебрѫните не толко що сѫ чисти Бугари, но смѣя да кажа що нихното нарѣчіе е найбогато и най-чисто отъ всите други Бугарски нарѣчія. Дебръ не е Арнаутска область, но граничи со Арнаутлукътъ, и тая е послѣдна Бугарска область отъ конъ 2) Югозападъ.

А що се касае до Долне-Дебьрската область, гдѣ само 100 куки сѫ Хрістіянски, другите жители всите сѫ Турци и Арнаути. Нихното нарѣчіе, нрави и обичаи се отличаватъ отъ Горнерѣчанските Арнаути. Нахъ обыкновенно ги називатъ Латини, защо предъ да се потурчатъ были Католици; они сѫ едно племе со Миродитяните Арнаути що се въ Шкодранската кааза, които и до сега удържали Католическото вѣроисповѣданіе. Долно-Дебьрските Арнаути сѫ много диви и варвари, и повечето отъ нихъ все отъ разбойничество живѣятъ.*) Горне-Дебьрските жители много страдаятъ отъ нихъ, и не само Хрістіяните, но и истите Турци. Они явно излѣзватъ по 50 по 60 души на купъ и грабатъ все що найдатъ, предъ себе, овци, кони, люге. Така що най-мало по единъ миліонъ и повеке грошове стока всека година Горне-Дебьрската кааза има щета отъ тіе люти зміи. И никой не смѣе отъ нихъ свободно да излѣзе по надворь за работата си, нито стоката да си остави по кѫро. Така що ако подьржи това състояніе още малко време, совсемъ ке запустеятъ селата на Горнедебьрската кааза. А за да се умири тая страна стига да се уловатъ и да се накажатъ десетина или двадесетина души отъ по-първите Горнедебьрски и Долно-Дебьрски бегове, защото тія сѫ покровители и другари на горѣречените злодѣйцы, отъ които не само Дебьрската епархія страдае, но и всите околни ближни епархіи. †

1) Мѣстнийтъ языкъ изговаря третето лице на сѫщ. глаголъ СѪ, СЕ, както и мѣстоименіето СЯ СЕ, а по другы нѣкои страны въ Македоніѭ, 3-то лице ся изговаря СЕТЪ вмѣсто старото СѪТЬ. Б. Р.

2) *Какъ* е вѣроятно отъ удвоеніето на *къ*, както ся вижда и въ прѣдлозитѣ *въ* и *съ*, но за благогласіе, мыслимъ, ся е измѣнило въ *къмъ* и *канъ*, отъ което и *конъ* споредъ промѣненіето *ъ*-тъ на *о*, което е въ употрѣбеніе вече по нѣкои мѣста въ Македоніѭ, дѣто и *съсъ* или *съ* ся изговаря *со*. А *кодъ* мыслѭ да е сложно отъ *къ* и *отъ* (промѣнявано *т*-то на *д* по сърбизмъ) *към-отъ*, както е у насъ *отъ-къмъ*. Мѫчно е да ся вѣрва че *къмъ* ся произвежда отъ *камо*, както мыслятъ нѣкои и за това го пишѫтъ *камъ*. Тъй сѫщо насилственно ни ся виждатъ и производството на *конъ* отъ кореньтъ *конъ*, *конецъ*, капо*конъ*, като послѣдна цѣль на едно движеніе, но и това ако да ся пріеме то пакъ трѣбва да ся мысли че силата на тозь корень ся е осрѣдоточила още твърдѣ рано само въ прѣ-

Гърцытѣ и Куцовласытѣ.

Прочитамы въ Курріе д' Оріенъ

"Повече отъ веднѫждь смы говорили, за тежненіята на влашкото населеніе отъ Пиндъ, да ся отървѫтъ отъ ягото на гърцкото духовенство. Това населеніе което, отъ высочинытѣ на Пиндъ, ся простира въ Тесаліѭ, Епиръ, Тракіѭ и Македоніѭ е отчасти погьрчано, защото Гърцитѣ като иматъ въ рѫкѫ отъ нѣколко столѣтія, религіознѫтѫ силѫ, гражданскѫ-тѫ власть, и управленіето на ученіето, не ся допустили на тѣзи потомцы на румунскытѣ колоніи да ся развиватъ въ собственыйтъ си Елементъ. Споредъ една статистикѫ обнародвана въ единъ вѣстникъ който ся печата въ Вѣнѫ числото на Власытѣ които населяватъ горепоменѫтытѣ провинціи, е 1.750,000 (!) и захващатъ едно мѣсто отъ 1,600 четвьртити мили (?)

Ный ще ся повьрнемь съ повече подробности, върху числото на народонаселеніето, върху дѣйствителното състояніе, и върху интересътъ който правителството има да защищава отдѣленіето на Власытѣ отъ Гърцытѣ.

Ный ще да ся ограничимъ днесь да докажемъ незаконныть и тиранническытѣ маневри които високото Гърцко духовенство, употрѣбява за да ся бори противъ тежненія за отдѣленіе и да държатъ това население подъ притеснителнѫтѫ си власть.

Подиръ много гоненія отъ страна на Гърцкытѣ Владыцы, единъ уменъ и ученъ человѣкъ сполучилъ да състави въ Влахо-Клисурѫ, едно училище за влашкыйтъ языкъ: въ сѫщото врѣме всичкытѣ ученицы въ Гърцкытѣ училища отъ сѫщото мѣсто оставятъ Грьцкото ученіе и то ся разбира, защото всичкытѣ ученицы като сѫ отъ Влашко племе гледали съ умразѫ тѣзи училища гдѣто учатъ единъ языкъ който за тѣхъ е чуждъ. Костурскыйтъ владыка ся уплашилъ отъ това. Този владыка е познатъ вече на читателытѣ ны: той е онзи сѫщыйтъ който сега скоро бѣ платилъ на осмина чапкѫни (отъ които четыритѣ ся турихѫ подъ ржкѫтѫ на правосѫдіето, и си исказахѫ), за да убіе трима Българи свещеницы и единъ чорбаджія. Това свято лице е отишло въ Влахо-Клисурѫ и е турилъ въ движеніе всичкытѣ си священницы. Той гы пратилъ по фамиліитѣ на ученицытѣ; за да поканятъ родителитѣ имъ да извадятъ дѣцата си отъ влашкото училище, като гы заплашвали съ афоресваніе, ако ся не покорятъ на тѫзи владыковѫ заповѣдь.

По голѣмата часть отъ бащитѣ на фамиліитѣ противостоели юнашкы на това достойно за срѣднитѣ вѣкове заплашваніе, но нѣкои другы по-страшливи, сѫ подчинили на религіозното притѣсненіе, и извадили дѣцата.

Владыката ся изразилъ, че нищо не трѣбва да ся учи въ влашкото училище, или пакъ въ особнѫ кѫщѫ безъ прѣдварително извѣстіе на владышкѫтѫ власть: това което учатъ безъ това изволеніе, не може да бѫде православно; и слѣдователно, учительтъ, както и ученіето му, е проклето отъ Великѫтѫ Черквѫ.

Тъй, религіята въ ржцѣтѣ на гърцкытѣ владыцы служи да заплашва съвѣстьтѫ на простытѣ въ полѫзѫ на панелленизмътъ.

Владыката е длъженъ за еднѫ голѣмѫ часть отъ влиянието си на неговътъ 'прѣдставитель на единовѣрцытѣ си въ меджлиша (миллет-башія), гдѣто той може да имъ помага, ако тѣ заслужватъ неговото благоволеніе, или да гы разори, ако тѣ подпадѫтъ подъ неблаговоленіето му.

Тъй, очарованіето на епископалнѫтѫ силѫ, прави отъ христіянитѣ подданицы на Султана, едно стадо задължено да слѣдва владикѫтѫ въ пѫтьтъ въ който той обыча да гы води, ако бы ще и въ нѣкой пѫть въ който правителството не бы желало.

Това лицепріятіе на владыцытѣ къмъ Елинизмътъ. не само въ черквытѣ но още и въ общественыйтѣ работы, може да има важны слѣдствія.

Ако духътъ за народность, не бѣше противо дѣйствувалъ противъ Еллинизмътъ, фенеръ щеше да по-гьрчи всичкытѣ Османскы подданицы които принадлежатъ на Источнѫ-тѫ черквѫ. И за това правителството види ся никога да не ся е сумнило, защото то е поддържало и още поддържа гражданското право въ ржцѣтѣ на владыцытѣ.

Костурскыйтъ владыка, като видѣлъ че устрашеніето съ афоресваніе, не произведе такова слѣдствіе, за което той ся надѣваше, направилъ еднѫ жалбѫ и накаралъ жителитѣ на Влахо-Клисурѫ да ся подпишѫтъ, и въ коіѭто той иска сваленіето на учительтъ отъ чинътъ му като причинитель на раздоры и смущенія въ обществото. Владыката повикалъ да дойдѫтъ тѣзи людіе въ кѫщѫтѫ му, и като злоупотрѣбилъ гражданскѫтѫ и религіознѫтѫ си силѫ, той гы присилва да подпишѫтъ нѣщо явно лъжовно. Злощастнытѣ му овци, показали отвращеніе и нещѣли да подпишѫтъ на такыва клеветы, но най-сетнѣ тѣ подписали като казали на владыкѫтѫ че за *хѫтѫрать* му подписватъ (за да го задоволятъ).

Тѫзи жалба щѣла да ся прати отъ владыкѫтѫ на Патріарха който ще іѫ прѣдстави на Портѫтѫ и ще иска заточеніето на учителя.

Ный открывамы тѫзи интригѫ, щото Портата да ся не остави да влѣзе въ грѣшкѫ.

Учительтъ за когото говоримъ, е този между отоманскытѣ власти, който най-много е спомогнѫлъ да отвьрни съотечественицытѣ си отъ да идѫтъ съ гьрцытѣ да засилятъ разбойничеството въ планинѫтѫ Аграфа, тогазь, когато комитетскытѣ четы влизахѫ въ Българіѭ. Власитѣ два пѫтя можахѫ да ся въспротивятъ на силнытѣ подбужданія на гьрцытѣ, това което другъ пѫть не е ставало.

И ето человѣкътъ когото искатъ да погубятъ!"

се вика Люра. Да ли не отъ него происходи старото названіе на тая страна Илирія? Защо илирійцыто споредъ [illegible] *Европи.*

Дописки на "Македонія."

Т. Пазарджикъ. Чудно нѣщо! като гледамы по вѣстницытѣ чи, всичкы на около ся събудили а ный още спимъ, и то какъ? не пытай. На около дору и женытѣ захванѫхѫ Дружества общеполезны да съставляватъ а у насъ още мѫжіетѣ спятъ. У насъ работитѣ отиватъ все наопаки. напр. Толкози годины ся сѫ минѫли отъ какъ ся е подкачилъ въпросътъ, нашитѣ, рѣчи ги первенцы, отъ владишкытѣ данъцы ни едно не сѫ прѣпусналли до сега. Всичко прѣбиратъ и събиратъ. За кого? Дойде врѣме за хесапъ на комисіѭтѫ, ето ти выкатъ тогова и оногова и хесапътъ излазя все *сѫфѫрѫ сѫфѫрѫ елде йокъ*. Все за Г. Паисія и за Г. Чомакова. За това на истинѫ народътъ нищо не казва и съ благодареніе дава лептѫтѫ си, но що да мыслятъ тѣзи които знаѭтъ що ся дава и колко ся дава за тыя труженицы и страдалцы за народното добро? За срамъ и за укоръ останѫхмы дору и прѣдъ селата. Но що да ся прави кога всякый си гони каприцінтѣ и работитѣ си отиватъ по своему; сирѣчь по старому. Никой до сега не е рѣкълъ чи ный като вземамы отъ тыя селяне всичко владишко, та и житото, та хади поне трицытѣ да имъ върнемъ. Напр. Сега тія наши съграждане като отдѣлили отъ душѫ и отъ сърдце та ся испроводили за по селата толкози вѣстницы отъ *Право*, кой ще гы чете по тыя села кога само на Пещерѫ, Брацыгово и Батакъ държѫтъ редовно учители. Кой ще гы чето казвамъ, когато спятъ и нѣматъ учители? Ето за това казвамъ чи нашитѣ спятъ. За своѭтѫ работѫ не спятъ, нъ за общѫтѫ. Нека кажемъ сега че учителитѣ ни сѫ добри, честны, трудолюбиви и родолюбиви. Но какво може да сторятъ тѣ когато гы иматъ равно съ говедарытѣ. Нашитѣ первенцы казватъ че учителитѣ быле длъжны весь день да сѣдятъ въ училището, защото взематъ заплатѫ и не трѣба да ся бъркатъ на общы работы защото быле подручницы.

Азъ гледамъ пакъ че отъ учителитѣ нѣма ни единъ по-опытенъ. И така работытѣ отиватъ все по своему, тъй що ако ся мѫжкытѣ училища добрѣ наредены, женското отива напротивъ, защото учителката е една чьрна и е хваната за хатѫръ на чорбаджи С. чи неговата майка и нейната были двѣ жены и на едно слънце си сушили ризытѣ. И че още много има . . . . . устата ѝ ся обусны и ржцѣтѣ ѝ естественно чоликъ а на какво ще гы учи незнаѭ. Но на ли казахъ чи е за хатѫръ, то така отива. И така ако и много късно да смы остали, но поне сега тыя Г-да да но подбудятъ селянытѣ та да ся управимъ. Защото по-добрѣ късно неже никога „ Това само ще кажемъ на Г-да подарителитѣ отъ *В. Право* да ся неотчайватъ и по-напрѣдъ защото може да ся испълни мойто прокобеніе. *

Ловечь. 1870, Януар. *Г-не Редакторе!*—

Съ голѣмѫ радость идѫ да Вы съобщѭ едно достопохвално дѣло, което ся случи тія дни въ градътъ ни.

Нашитѣ младежи като разбрали че отъ Читалищата голѣмѫ полѫзѫ ся учаква, прѣди врѣме раздадохѫ гласове за да си съставимъ и ный такова едно свето заведеніе, въ което да ся събираме да прочитами като вѣстницы, тъй и другы полезни книгы за полѫзѫ на онѭ които за злѫ честь не сѫ имали врѣме да продължаватъ повечко ученіето си. Подиръ като ся събирахѫ нѣколко пѫти за да размишляватъ какъ по-добрѣ да ся установи, събрахѫ ся сега на новѫ годинѫ въ долнето училище и ся подписахѫ доволно часнове и слѣдватъ още да ся пишѫтъ, като си внасѫтъ и помощьта въ Читалищното ковчеже. И сега имамы вече и редовни събранія въ всѣкый праздникъ и недѣля.

Срамно е Г-не Редакторе, като смы остали толкозь на дирѣ, и смы стоели безъ такова завѣденіе. Но отъ гдѣ е было то? отъ туй, че какъ-то на всѫдѣ, тъй и тукъ ся намѣрвать съ ржѫдиви духове хора, макарь че были стари или млади, понеже не е чудно да съществува старъ навикъ въ младежътъ, та ся препятствували до сега въ общественытѣ ни работи.

Има още едно зло, което е най-голѣмата спъка. То е, градътъ ни е раздѣленъ на две общины Горнекрайска и Долнекрайска, та не можѫтъ да ся споразумѣватъ въ нѣкой полѣзни за градътъ ни работы.

До гдѣто бѣше още тука Г. Г. Изарюнъ, предложи ся за да ся съединятъ общинытѣ и училищата, което е една очевидна полза за градътъ ни, но не можа да стане. Причинытѣ на това кои ся, незнамъ. Може и въ двѣтѣ общини да има по-малко кривичко но, какъ-то ся види е повечето отъ Горне-крайцытѣ; защото тѣ прѣди ся извиняваха съ владыкѫтѫ че имъ недавалъ, ами сега кой имъ недава, когато тоя стана общъ и народенъ пастыръ?

Умолявате ся Г-не Редакторе да гы посъвѣтвате, дано ся посвѣстятъ и разберѫтъ, че гдѣто сѫществуватъ неспоразумѣнія, тамъ нѣма никакъвъ напрѣдъкъ. —

Батакъ. Колкото и да е селото ны затънтено въ Доспатскытѣ горы, пакъ не е лишено отъ посѣтители. Прѣзъ него минуватъ и прѣспиватъ всякаквы човѣцы. защото е прѣлязъ между Македоніѭ и Тракіѭ за въ Българія. Освѣнъ търговцы и други най-много заминуватъ свето-горцы, нъ никой до сега зѫбъ не е убѣлилъ да ны попита поне какъ живѣемъ между тія голи ржтове. Казватъ чи св ѝ своего не храни. . . . . Нъ ето ся случава. , . . , ... Вчера получихмы 40-41 брой отъ *В. Право* даръ и то отъ наши Пазарджичане съотечественицы. Отъ сърдце и душѫ благодаримъ за подаръкътъ на тія господа. Нека не забравятъ родътъ си и отечеството си и Богъ е силенъ да гы награди и усили за по-голѣмы добрины.

Освѣнъ това, нашитѣ младежи ся осмѣляватъ да помолѭтъ Г. Н. Генова Р. на *В. Турціѭ*, ако бы нѣкой отъ нашитѣ любородцы да дарява отъ неговый В. и не назначява мѣсто

то добрѣ бы сторилъ ако си приномы и нашето село. Защото като имамы В. Едрине, Македоніѭ, и Право, добрѣ ще е да имамы и Турціѭ, защото "имаѥ̂ щѫ̂ нерѧзсыпа", казва прикаката.

Батакъ 1869 10/ѩрій 20 сичкытѣ старѣи,

—*Добро и все, ный ще сообщимъ молбѫтѫ на Баташкытѣ младежи Г-ну Р-ру на Турціѭ, но отъ своѭ страну осмѣлявамы ся и ный да помолимъ Баташкытѣ младежи, както и старци, да не бѫдѫтъ и тѣ тѣй готованцы да чакатъ да имь ся подарятъ вѣстницы но да ся постегнѫтъ и да си купятъ, защото не е голѣма работа. А пакъ ако стане и като на Батакъ село да ся подарятъ вѣстницы, тогазь кои сѫ дѣто ще могѫтъ да си купятъ? Б. Р.*

ВИДИНЪ — Всичкото интересно отъ нашій градъ е че Уніятската пропаганда между Влашкытѣ населенія, при всичкытѣ Іезуитски изгыбы на нейнытѣ проповѣдницы, и силны потайны подпомаганія на тайны нѣкои картизаны, неуспѣва та не успѣва. По-прѣди по-младайтъ отъ проповѣдницытѣ е былъ не както трѣоа посрѣщнѫтъ въ едно село, дѣто е отишелъ да пуди селанытѣ съ проповѣдытѣ си. Прѣзъ деніе си една Австрійнка пріе Православнѫтѫ вѣрѫ и ся кръсти споредъ обычайтъ на нашѫтѫ черкѫ. Гражданитѣ не прѣжнѫхѫ да ѝ поднесѫтъ при кръщенѥто ѝ, единъ малъкъ даръ, та ся и ожени наскоро, и свещенницытѣ освѣнь що іѫ вѣнчахѫ безъ заплатѫ по іѫ надарихѫ по силѫтѫ си.

Самоковъ. — Нинѫтъ че състояніето не жителитѣ было твърдѣ тежко. Бедель ся тражи, казва писмото и отъ слѣпы тѣ и отъ онія конто сѫ по гурбетъ отъ 15 годины на самъ, и отъ малкытѣ дѣвица конто още ся учатъ въ училището. Макаръ ако и да ся даваха нѣколко пѫти жалбы; но останѫ гласъ вопіющаго въ пустыни. Вѣрвамы, обаче, свѣрша писмото, че на милостивыйтъ нашъ царь не е волята таквазь, но нѣма той да слуша.

Рѣшеніе на Българскыйтъ въпросъ.

Въ единъ отъ пригуркытѣ си както и въ голѣмыйтъ си листъ *Константинуполисъ* казва:

"Научавамы ся че Чест. Им. Правителство като зело прѣдъ очи за рѣшеніето на многошумныйтъ Българ. въпросъ послѣдніятъ проектъ на Н. Б. Всесвятѣйшество, който ся бѣше испратилъ прѣди врѣме на В. Портѫ, даде край на този толкозь важенъ въпросъ, и днесь или утрѣ прѣдлежи да ся издаде Императорскыйтъ фирманъ за това. Най-главната точка на туй рѣшеніе, както ся научавамы, е полусамостоятелностьта или полуавтономіята на Българскѫтѫ черкѫ, коѭто ще да има единъ Архіепископъ, който да споменува името на Н. Б. Всесвятѣйшество Вселенскыйтъ Патріархъ въ священнодѣйствіята, когато, всичкытѣ други Българи владыци и священицы ще споменувѫтъ името на Архіепископътъ си. При това, чистобългарскытѣ епархіи, ще подлежатъ подъ вѣдомството на Българскытъ Архіепископъ, а колкото мѣста въ Македоніѭ и Тракиѭ, ся помѣрятъ да иматъ $^2/_3$ Българи и подпишатъ съединеніето си съ Българскѫтѫ черкѫ, сѫщо тѫй ще подлежатъ подъ нейното вѣдомство, а въ колкото пакъ, не ся намѣри толкозь едно число, тѣзи мѣста ще подлежѫтъ подъ вѣдомството на Великѫтѫ Черкѫ.

Ный, казва *Константинуполисъ*, завардвамы право да ся повърнимъ на тозь въпросъ, слѣдъ като земемъ по-подробны за него свѣдѣнія."

—*Ето пакъ що пише и Византисъ:*

„Българскыйтъ въпросъ, който отъ толкозь врѣме ся намѣрваше висящъ, и който въ послѣдно врѣме бѣше останалъ на мрьтвило, види ся че на скоро ще направи още единъ крачкѫ въ пѫтьтъ на рѣшеніето си. Знаѭтъ нашитѣ читатели точкѫтѫ до коѭто бѣ стигналъ тозь въпросъ прѣзъ послѣднитѣ опытванія за изравненіето му. Когато, както е знайно, проектътъ съчиненъ отъ смѣсенѫтѫ комисіѭ, който бѣше ся съставила при Великый Везиръ, не ся пріе отъ Българитѣ конто ся интересуваха въ тѫзь работѫ, слѣдъ прѣпаченіята конто направи въ него Н. Б. В. наедно съ св. около него Синодъ и народныйтъ Съвѣтъ, този проектъ бѣше стигналъ въ непотрѣбность а въпросътъ си оставаше въ истото както и първо висящо и нерѣшено състояніе. Слѣдъ тѣзи несполучены опытванія Н. Выс. В. Везиръ Али паша като желаеше найпослѣ да ся рѣши окончателно този многошумныйтъ въпросъ, той ся занимавалъ особенно съ него, и работилъ за да намѣри едно срѣдство което да може да изравни мѫчнотіятѣ конто срѣщахѫ въ спогодяване двѣтѣ страны конто ся прѣпирахѫ. За това той съчинилъ единъ проектъ за рѣшеніе на Българскыйтъ въпросъ; този проектъ като ся прѣдложилъ на министерскыйтъ съвѣтъ одобрилъ ся; сега остава да ся прѣдстави на Н. В. Султанътъ за да земе Високото негово подтвърденіе. Този проектъ споредъ както ся научавамы подъ църковный си изгледъ има за основѫ онзи който ся бѣше прѣдложилъ въ послѣдно врѣме отъ Н. В. Вселенскыйтъ Патріархъ, а Н. В. Великыйтъ Везиръ ся е занимавалъ най-вече за да очертае прѣдѣлытѣ на разнытѣ Епархыи, конто има да съставятъ църковнѫтѫ Българскѫ пологѫ. Ный като незнаемъ още подробноститѣ на този проектъ за който е рѣчь не можемъ за сега да произнесемъ нѣкакво сѫжденіе за него. Имамы обаче отъ сега още увѣреніе че дълбоката разумность и высокото за правото чувство, което отличава Н. В. Великыйтъ Везиръ внушили сѫ му да състави проектъ, който да може да докара между В. Църкви и Българскыйтъ народъ първото онова единодушіе и братство въ ползѫ на толкозь желателното спокойствіе въ Дръжавѫтѫ и да си живѣѭтъ мирно разнитѣ народи, конто ся намѣрятъ подъ скипетъра на

—*Прочитамы въ притуркѫтѫ на Турціѭ отъ 27 Ияуар. 1870.*

— Мълви ся че Българскіятъ черковни въпросъ щѣлъ да ся рѣши тѣзи дни. Незнайки до колко тѫзи мѫлва е основана. Ондуй което е извѣстно, то е че единъ отъ нашати чорбаджи, който е смукъ (?) до сега титлата: Български Прѣдставитель, ся готвилъ вече да стане Логотетъ. Щѣли да сполучи? Не вѣрвами? (!)

—Прати ни ся за обнародване едно кратко но остро и съ тежы за събратътъ ни думы съобщеніе чрѣзъ което съобщительтъ изисква отъ събратътъ ни доказателство за неговото *извѣстно*, отъ дѣ и какъ е станѫло *извѣстно* нему таквозь едно нѣшо което не е никому другому *извѣстно*. Положены въ едно непріятно положеніе по слѣдствіе на туй съобщеніе, отъ единъ страну къмъ званіето си което ны задължава да не замълчавамы всяко съобщеніе, а отъ другъ къмъ обязанностьтѫ да почитамы личностьтѫ на нашійтъ събратъ като нѣшо свято и да не отваряны стълповетѣ на листътъ си за съобщенія малко пріятны нѣму, нахъ не остава за исходъ освѣнъ да хванемъ единъ срѣдень пѫть и да кажемъ отъ себе си двѣ три думы като тѣзи:

Ный незнаемъ отъ кои вѣрны источници е почерпилъ нашійтъ събратъ това си извѣстно; но намъ колкото ни е мѫчно да вѣрвамы, толкозь ни е жално и да чувамы таквызь непріятны свѣдѣнія, а още повече когато въпросътъ още не ся е рѣшилъ или е въ навечеріето на рѣшеніето си. Скърбно ни е да мыслимъ че въ това запрѣваренѥ за распръсване на таквызь непріятны слухове, нашійтъ събратъ е станѫлъ жертва налегковѣріето си къмъ злобны внушенія на другы нѣкои, на които ся ревне тая титла; а още по скърбно да заподозримъ самого него въ този умыслъ. Както и да е, ный това има да кажемъ на нашійтъ събратъ: ако е работата че рѣшеніето на въпросътъ не може да стане безъ прѣдназначеніето на Логотетъ, нека знае че ный смы противъ онова който ся домогва за това званіе чрѣзъ смуканіето на титлѫтѫ Българскы прѣдставитель, а смы за другы по-заслужены лица, които съ трудътъ си сѫ ползували народътъ и сѫ заслужили неговѫтѫ признателность, и ако е работата съ гласоподаніе да ся рѣши това, то ный отъ тозь часъ още давамы гласътъ си въ ползѫ на нашійтъ събратъ, който е най-старъ по званіето си между насъ, като одобрявамы него за Логотетъ.

ПОЛИТИЧЕСКИ НОВИНИ.

Англія

Фенія низмътъ пакъ е зелъ да вѣрлува въ Ирландіѭ. Това състояніе на духоветѣ въ тозь островъ е загаточно; малка една искрица стига за да размѫти спокойствіето на странѫтѫ и да раздигне страшны пожары. Ирландцытѣ, види ся да сѫ рѣшены да ся борятъ противу Англійского Правителство, и да покажатъ всякѫ жертвѫ, и да причинятъ и да прѣтърпятъ всяко злострадаване, додѣ принудятъ началството да употрѣби противу тѣхъ насилственны мѣрки и тогазь да иматъ поводъ да повыкатъ прѣдъ Европѫ, прѣдъ образованныйтъ свѣтъ, противу явнытѣ насилованія на свободноститѣ имъ отъ англійск. прав.

На 27 Ияв. ся отворилъ Парламентътъ съ прѣстолното слово прочетено отъ Лорда що държи печатътъ.

— На 28 Въ Камерѫтѫ на Лордоветѣ Лордъ Керисъ обсѫдилъ прѣстолното слово и осѫдилъ политикѫтѫ на правителството спрямо Ирландіѭ като іѫ искарва лукавѫ, неудовлетворителнѫ, и сгоднѫ повече за да възбуди неблагодарность и смутове. Лордъ Гранвилъ отговорилъ въ защитѫ на правителственнѫтѫ политикѫ.

Въ долнійтъ парламентъ Г. Гладстонъ извѣстилъ че проектътъ за законъ заради притежанѥто на земитѣ въ Ирландіѭ щелъ да ся прѣдстави на Камерѫтѫ на 15-ій Февруарія (и).

— Г. Браятъ е тежко боленъ, той отишелъ въ Шотландіѭ да си мѣни въздухътъ.

Франца

— Казали бѣхмы че Министерскыйтъ съвѣтъ въ Францѫ бѣ рѣшилъ да запрѣ Рошфора за да плати глобѫтѫ който сѫдовището бѣше му наложило.—Послѣднитѣ телеграми извѣстяватъ че Рошфоръ прогласилъ прѣзъ вѣстникътъ си че не ще да ся прѣдаде самъ въ рѫцѣтѣ на властьтѫ додѣ не бѫде принуденъ да устѫпи на насилѥто. На 7 февр. (н.) Рошфоръ присѫтствувалъ въ засѣданѥто на Законодателното тѣло; улавянѥто му е неизбѣжно, казува единъ телеграмъ.

— Споредъ послѣднитѣ телеграмы отъ Парижъ, Рошфора го хванѫли въ Лавилетѫ на 26 Ияуарій вечерьтѫ като отивалъ да ся намѣри на едно публично събраніе, и го завели въ тьмницытѣ на св. Пелагіѭ. Флорансъ извадилъ отъ пазвѫтѫ си револверъ и искалъ да освободи Рошфора.

— Другъ единъ телеграмъ казува че Флоранса го не уловили защото възбранилъ убиванѥто на единъ полицеинъ. Тѣзи които въздигнѫли прѣгради на улицытѣ не показали никакво въспротивленіе. Тишина владѣяла на всякѫдѣ.

—Въ Законодателното тѣло Г. Г. Креміе, Гамвета, Араго и Пикаръ запытали Правителството какъ пріема да извърши наказанѥто на Рошфора въ врѣмето на траенѥто на камеритѣ. Оливіе поборилъ това запытванѥ и то ся отбѣснѫло съ 119 гласа противу 45.

Въ законодателното тѣло Г. Оливіе и Шевантіе де Валдромъ, като отговаряли на запы-

ако ся подновятъ безредицытѣ правителството не е никакъ безпокойно, защото народътъ е съ него, и ако да постѫпи скотскы, мятежьтъ не ще трае нити 5 минуты.

На 27 прѣзъ нощьтѫ ся повдигнѫли до 12 прѣгради, а найвече въ Темплъ; но повече были разсипаны безъ противленіе; само едно сблъскуваніе станѫло въ което мнозина ся нараниля; отъ страну на метежницытѣ много изгърменія станѫли, но отъ полицейскытѣ чиновницы ни едно. Изловили и затворили до стотина души. Изловили всичкытѣ съчинители на *Марсельозѫ*, печатарьтъ нерачи вече да печата този вѣстникъ.

На 28 чуло ся че смутове станѫли въ Беллевилѫ, събранія станѫли и излавенія. — Общественнытѣ събранія ся запрѣтили до новѫ заповѣдь. — Въ Марселіѭ станѫли събранія, пѣла ся Марсейльозата. Излавенія и затварянія.

Въ законодателното тѣло, Г. Жюль Ферри запыталъ министрытѣ за разпръсванѥто на три събранія вчера и за излавянѥто на съчинителитѣ на В. *Марсельозѫ*, и укорилъ министерството че съ осѫдителны дѣла подбудило сегашнытѣ събытія. Г. Оливіе отговорилъ че благочиніето не трѣби да ся разобрѣ серіозно, и че войнѫтѫ който Франца поддържа е повече за свободѫтѫ и за редътъ. — Г. Жюль Ферри казалъ че тая правда ся вижда твърдѣ сумнителна за него; но призовали го да мълкне, този епизодъ не имѣ другы слѣдствія.

На 28 вечерьта новы опытванія станѫли за да ся въздигнѫтъ прѣгради въ прѣградіята Темплъ и Бѣлевилѫ, но были възбранены отъ полициѭтѫ и отъ жителитѣ, никакво сблъсканѥ нестанѫло. — Чуло ся Флурансъ побѣгнѫлъ или щѣлъ да побѣгне въ Белгіѭ.

Всичкы тѣзи каванія като на бунтуваніе друго и не показватъ освѣнъ че общото мнѣніе въ Парижъ ся невълнува днесь тѣй лесно както гы блазнеше нѣкои отъ непримиримытѣ, и че бунтовницытѣ надежды отъ день на день осуетены излѣзватъ.

— Увѣряватъ че наскоро телеграфическа жица щѣла да свѣржи Францѫ, Алжиръ и Малтѫ. Това прѣдпріятіе щѣло да ся свѣрши до 15 Авг. 1871.

Руссія

Споредъ увѣряванѥто на разны вѣстницы Русскый Императоръ като подписвалъ бюджетътъ на доходытѣ и разноскытѣ прѣпоржчилъ и сега пакъ на министрытѣ най-строго спестяваніе. Това прѣпоржчваніе, не было внушено толкозь отъ мѫчното състояніе на Русскытѣ финанціи, колкото отъ голѣмото желаніе на Императора да види колкото възможно по-скоро сключванѥто на желѣзнытѣ пѫтища съ капиталытѣ на държавнѫтѫ касса. Съ искарванѥто на тѣзи военны желѣзны пѫтища Руссія трѣби [illegible] западнитѣ патріоти вѣстникари, искатъ да кажѫтъ че было заплашваніе на мирътъ въ Европѫ.

За послѣднѥто открытіе на съзаклятіето въ Руссіѭ много и разно ся пише по нѣмскытѣ вѣстницы. *Найе Фрае Прессе* даже обнародва и едно бунтовническо прогласѥніе на „дѣйствующѫтѫ въ Руссіѭ партіѭ" коѭто зкхваща, така нѣкакъ:„ Нашитѣ праотци нито благородници познавахѫ, нити священници, нито търговцы, нито берицы на даноцы: бѣхѫ отъ всякѫ страну свободны и честиты. Но отъ прѣзъ море налѣтѣхѫ врьзъ насъ чужденцы деспоты, които послѣдованы отъ рой благородници, чиновници и даносъбиратели, покорихѫ ны, отчуждихѫ ны отъ нивята ни и подсвоихѫ всичко що бѣше наше."

Австрія

— Въ едно отъ разисканіята станѫли въ Вѣнскытѣ камеры прѣзъ минѫлытѣ дни Графъ Аурсбергъ при друго що сказалъ, като дошелъ до въпросътъ за народноститѣ, исказалъ слѣдующытѣ забѣлѣжителны и поучителны думы: "Колкото ся касае за въпросътъ на народноститѣ трѣба да забѣлѣжѫ че Нѣмцитѣ въ Австріѭ всякога сѫ ся подреждали подъ прѣпорецътъ на конституціѭтѫ . . . Равенството на правдынытѣ, до колкото е възможно, оздравява ся отъ конституціѭтѫ. Но *осѫщественіето на туй равенство въ правдынытѣ зависи отъ равенството на способноститѣ.* Прѣводителитѣ на народноститѣ трѣбаше да кажѫтъ на послѣдователитѣ си: "Работѣте като Нѣмцытѣ, и тогазь ще можите да ся удостоите за сѫщето съ тѣхъ положеніе."

— Маджарското правителство поискало отъ Камерѫтѫ на Прѣдставителитѣ дозволеніе за да прѣслѣдува едного отъ членоветѣ си, Г. Милетича, редактора на "*Застава*", за когото ся ужь доказало че разсявалъ политическы смутове противу Унгаріѭ и въ общественытѣ събранія и въ печатътъ. Това обвиненіе е твърдѣ важно, и Маджарското министерство ся вижда да не го е исдвигнѫло безъ причинѫ. Както ся вижда Г. Милетича го обвиняватъ като съучастникъ въ раздражителнѫтѫ полемикѫ и лютытѣ языкъ на Срьбскытѣ въ Новый-Садъ вѣстницы, които прѣди малко прѣдизвиквали Руссіѭ (!) на свещенъ воененъ походъ за освобожденіе на Славенскытѣ народы.

Прѣди единъ мѣсецъ нѣщо единъ полузваниченъ Маджарскый листъ силно бѣ нападнѫлъ врьзъ Г. Милетича, и забѣлѣжваше му че качеството му като прѣдставитель никакъ не ще го прѣдпазѝ отъ всяко противу него прѣслѣдваніе. Сега въпросътъ е да ли Камерата, въ коѭто голѣмото вышегласіе е Маджарско, ще одобри прѣслѣдванѥто на Милетича.

Румунія

ка извѣстилъ на Камерѫтѫ че всичкытѣ министры си дали оставкѫтѫ и че князьтъ ще състави Министерство чрѣзъ вышегласіето на камерѫтѫ, и той даже задължилъ прѣседателя на Камерѫтѫ и на Сената да съставятъ ново министерство.

Черногорскыйтъ въпросъ.

Самото политическо событіе прѣзъ тѣзи седмицѫ, коѭто ся измина, е отговорътъ на Портѫтѫ къмъ почти-протестацитѣ на Силытѣ противъ нагрупваніето на турскы войскы по черноморскытѣ прѣдѣлы. Англійскыйтъ, Французскыйтъ, Австрійскыйтъ и Русскыйтъ посланицы, въведены въ погрѣшка отъ неправилнытѣ рапорты на консулытѣ, направили прѣдставленія противъ събиранѥ на силы които бы могли да направятъ да се мысли сѫ едно заплашваніе на Черногорскыйтъ адресъ. На тѣзи съобщенія Вел. Везиръ отговорилъ, че самото умноженіе което войската съставена отъ двѣ голѣми на самъ край черногорскытѣ граници — е пріела сега скоро, състои въ 4 б[illegible] пратени за Антивари. Както и да е, жално [illegible] го оставятъ нерѣшенѫ распѫтѫ между Портѫтѫ и [illegible]-горѫ, макѫ расиря на коѭто даза нуждѫ да с[illegible]ватъ военны пълкове при прѣдѣлитѣ на Чер[illegible]. Види ся че всичкытѣ въпросъ за поставяніето [illegible]ранцытѣ, ся върти дѣйствително върху едно на[illegible] въ околноститѣ на Бърдо; — мѣсто върху което неможе да ся направи едно споголяване отъ послѣдніятѫ комисіѭ, и което не донася доходъ повече отъ 15.000 [illegible]. Ный вѣрвамы че Портата бы могла да направи даръ на князь Николая на овчарытѣ тѣзи нѣколко увра съ шубржцы, които не правятъ друго освѣнъ да прѣчатъ на рѣшаванѥто на единъ тръгнивъ въпросъ. (Левантъ Хераалдъ.)

— Великыйтъ Везиръ адресувалъ единъ циркуляръ на провинціялнытѣ управители, съ който имъ заповѣдува да прѣимать отъ сега нагатъкъ въ службѫтѫ на собственнытѣ си администраціи, само таквызь кандидаты, които сѫ ся въспитали въ нѣкои си отъ по-главнытѣ училища, и които при излизанѥто си да сѫ дали едно удовлетворително испытаніе.

— Баронъ Хыршъ заминалъ за Парижъ. Прѣговоритѣ за издаваніе на задължителны записи за Османскытѣ желѣзны пѫтища и да захванѫтъ да ся работятъ тѣ въ Босна отивали твърдѣ добрѣ. Реченнытѣ записы щѣли наскоро да ся издадѫтъ.

— Императорското правителство рѣшило да устрои едно юридическо училище не само за да образува сѫдницы за въ сѫдовищата, но и за овѣзи които искатъ да ся занимаватъ съ званіето на законницы; отнѣкынъ вече ся съчинила програмата на това училище и сега ся разискува въ върховнійтъ съвѣтъ на общественото образованіе.

— Научавамы ся, казва *Константинуполисъ* че Арменокатолицитѣ рѣшили да ся повърнатъ въ нѣдрата на майкѫ си Арменскѫтѫ черкѫ. Заради това ся подписвало прошеніе отъ всичкытѣ Арменокатолическы семейства, които желаѭтъ това съединеніе, за да го испратятъ до Арменскѫтѫ черкѫ, която ся у[illegible] да приеме [illegible] и да ги прѣпознае за вѣрнѫ като искренны нейны чеда.

—Отвѣнъ подновеніето на Омоніѭ още единъ новъ Грьцкый вѣстникъ подъ име „Цареградскый Печатъ" ще начене сега скоро да ся издава. И тѣй Грьцкытѣ вѣстницы въ Цариградъ ставатъ 7, а нашитѣ, каквото ся види, отъ множеството на читателитѣ и отъ присрдцето и щедростьтѫ на родолюбцытѣ ни ще ся принудятъ да празднуватъ прѣполовеніе. Дано небждеше.

— Новъ единъ Французскый вѣстникъ подъ име „Л'Юніенъ д'Оріан" (Съединеніето на Истокъ) наченалъ да ся издава отъ нѣколко дни на самъ въ Градътъ ни.

А тія дни и турскый единъ новъ вѣстникъ още ще начене да ся издава.

☞ За възблагодареніе на нашитѣ читатели отъ идущій брой на сетнѣ ный ще почнемъ да обнародваме въ подлистникъ истинитѫ Исторіѭ на АЛЕКСАНДРА МАКЕДОНСКАГО, която освѣнъ пріятното и вразумително чтеніе ще има мислимъ и полезното оноза запознаване на читателитѣ ни съ дѣлата и подвигытѣ на славныйтъ въ старо врѣме Герой, паметьтѫ на когото и днесь жиѣе въ народныйтѣ ни пѣсни и прѣданія, и восхищава всяко Българско сърдце, а най-вече на тѣзи които населяватъ прославенното отъ него отечество Македонія.

КНИЖАРНИЦАТА.

Д. В. МАНЧЕВЪ ВЪ ПЛОВДИВЪ

печата три новы книги, които прѣзъ тоя мѣсецъ щѣтъ бѫдѫтъ готовы. Тыя книги сѫ:

1. Скѫсена Всеобща История

за срѣдни училища Отъ Д. Иловайскый. Прѣводъ на Книжарницѫтѫ(?)

2. Скѫсена Българска История

за срѣдни училища, извадена отъ чождеземны съчиненія по Българскѫтѫ Исторіѭ.

3. Естествена История

за първо запознаване съ естеството, съ 120 фигуры. Отъ ржковисътъ на Д. Мутева.

— *Скѫсена? молимъ читателитѣ да не разбиратъ скѫсена, товаѥ нова дума излѣла види ся [illegible] филологическытѣ калѫпы на Г. Богорова. [illegible]ащо не скратена? Но скратена как[illegible] по старъ корень може да не е на [illegible], или да іѫ неразбиратъ Българитѣ и трѣба да ся направи нова дума отъ турскы корень кѫса кѫса, скѫсена! Ето плодътъ на докторъ Богоровытѣ учителскы проповѣди, и на нѣкои новы него вы послѣдователи, които искатъ да пишатъ ужь халисъ Българскы, остава сега утрѣ да чуемъ и нѣкого отъ Македонскытѣ писатели да стане дужнѫтѫ синтомисана.*

ИЗВѢСТІЕ.

Г. П. Т. Мусевичъ ще ся намира въ Сѣресъ на (Керванъ Папанръ) съ различны учебны и разны другы Българскы книги както и на разны языцы. За то които община или училище имать нуждѫ отъ каквы-годѣ книги могѫтъ да ся отнесѫтъ до сѫщійтъ.

На Гайтанджи-ханъ № 13 въ Сересъ.